

**Pakiet dla mentorów
praktyk zawodowych**
realizowanych na kierunku pielęgniarstwo
studia drugiego stopnia

*Załącznik III
do Umowy ws. realizacji praktyk zawodowych*

Legnica, 2019

Wprowadzenie

Pakiet dla Mentorów praktyk zawodowych został opracowany w celu zwiększania świadomości dotyczącej znaczenia wysokiej jakości praktyk zawodowych, a także wzmocnienia współpracy Uczelni z podmiotami leczniczymi w zakresie procesu kształcenia na kierunku pielęgniarstwo.

Dynamiczny rozwój zawodu pielęgniarki skutkuje koniecznością rozszerzania zakresu jej kompetencji zawodowych. Istnieje zatem potrzeba wprowadzania innowacyjnych rozwiązań oraz dostosowania treści dydaktycznych, szkoleniowych oraz warunków i zasad odbywania obowiązkowych praktyk zawodowych studentów do aktualnie obowiązujących aktów prawnych.

Opracowanie bazuje na „*Projekcie Modelu Współpracy Pomiędzy Uczelnią Kształcącą na Kierunku Pielęgniarstwo lub Położnictwo a Podmiotami Leczniczymi*”, który powstał w ramach projektu pt.: „*Rozwój kompetencji pielęgniarских*”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) we współpracy z Departamentem Pielęgniarek i Położnych Ministerstwa Zdrowia (Warszawa, wrzesień 2018).

Uchwała Senatu WSM w Legnicy nr 23/2018 z dnia 17.11.2018 r.

Spis treści

- 1. Cele współpracy Uczelni z podmiotami leczniczymi/placówkami szkoleniowymi.**
- 2. Podstawy prawne kształcenia na kierunku pielęgniarstwo.**
- 3. Podstawy prawne regulujące współudział studentów kierunków medycznych w wykonywaniu świadczeń zdrowotnych.**
- 4. Rola i zadania mentora praktyk zawodowych.**
- 5. Prawa i obowiązki studenta.**
- 6. Warunki zaliczenia praktyki zawodowej.**
- 7. Organizacja, nadzór oraz ocena procesu kształcenia praktycznego prowadzone przez Uczelnię.**
- 8. Ważne telefony i adresy.**

***Załącznik nr 1.** Sylabusy praktyk zawodowych obowiązujące w WSM w Legnicy*

***Załącznik nr 2.** Regulamin realizacji praktyk zawodowych obowiązujący w WSM w Legnicy*

***Załącznik nr 3.** Arkusz wyboru placówki*

***Załącznik nr 4.** Arkusz wyboru mentora*

***Załącznik nr 5.** Kryteria oceny umiejętności praktycznych studenta*

***Załącznik nr 6.** Dziennik praktyki zawodowej*

1. Cele współpracy Uczelni z podmiotami leczniczymi/placówkami szkoleniowymi

Głównym celem współpracy Uczelni z podmiotami leczniczymi/placówkami szkoleniowymi w zakresie realizacji przez studentów praktyk zawodowych jest zdobywanie wiedzy i cennego doświadczenia zawodowego, doskonalenie umiejętności zawodowych oraz kształtowanie kompetencji społecznych w warunkach rzeczywistych, pod bezpośrednim nadzorem mentora zatrudnionego w miejscu ich realizacji.

Cele szczegółowe obejmują:

- efektywniejsze powiązanie podmiotów leczniczych/placówek szkoleniowych z Uczelnią
 - wzrost świadomości obustronnych korzyści, w tym: lepsza jakość kształcenia, dostosowanie programów i metod kształcenia do dynamicznie zmieniających się potrzeb, przekaz wiedzy, poprawa praktyki, zatrudnianie absolwentów, rozwijanie nowych programów kształcenia podyplomowego dla potrzeb podmiotów leczniczych;
- zintegrowanie narzędzi wspierających kształcenie – podejście oparte na modelu kompetencji, programach kształcenia, obowiązujących aktach prawnych, autonomii uczelni i podmiotów leczniczych/placówek szkoleniowych;
- poprawę satysfakcji absolwentów studiów;
- poprawę wizerunku Uczelni jako partnera w procesie kształcenia, doradztwa i badaniach naukowych;
- popularyzację idei współpracy Uczelni z podmiotami leczniczymi/placówkami szkoleniowymi;
- pozyskanie nowych podmiotów do współpracy i rozwój dotychczasowych;
- poprawę jakości kształcenia i zwiększenie kompetencji absolwentów na rynku pracy;
- rozwój działalności badawczej w kierunku większej realizacji zapotrzebowania podmiotów leczniczych/placówek szkoleniowych.

2. Podstawy prawne kształcenia na kierunku pielęgniarstwo

Zadania dla Uczelni i podmiotów leczniczych zostały określone w krajowych przepisach dostosowanych do wymogów prawa unijnego. Najważniejsze akty prawne to:

- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodzie pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 123, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie Krajowej Rady Akredytacyjnej Szkół Pielęgniarek i Położnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1441).
- Ustawa z dnia 18 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668) – obecnie obowiązująca.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1573).
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861 z późn. zmianami).

Ponadto Polska dostosowując się do zaleceń Unii Europejskiej opracowała Polskie Ramy Jakości Praktyk i Staży dostępne pod adresem: www.stazeipraktyki.pl.

Sylabusy praktyk zawodowych obowiązujące w WSM w Legnicy – Załącznik nr 1.

Regulamin praktyk zawodowych obowiązujący w WSM w Legnicy – Załącznik 2.

3. Podstawy prawne regulujące współdział studentów kierunków medycznych w wykonywaniu świadczeń zdrowotnych

Przygotowanie studentów w ramach kształcenia praktycznego do wykonywania zadań zawodowych wymaga ich udziału w realizacji świadczeń zdrowotnych. Współdziałanie studentów kierunków medycznych w wykonywaniu świadczeń zostało uregulowane w kilku aktach prawnych tj.:

1. Ustawa o działalności leczniczej (art. 21 ust. 3 - Studenci zdobywający kwalifikacje do wykonywania zawodu medycznego mogą brać udział w udzielaniu świadczeń zdrowotnych w ramach kształcenia w podstawowej jednostce organizacyjnej uczelni medycznej lub innej uczelni, w której prowadzone jest kształcenie w kierunkach medycznych, pod bezpośrednim nadzorem osób wykonujących zawód medyczny właściwy ze względu na treści kształcenia.
2. Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (art. 22 - Osoby wykonujące zawód medyczny, inne niż udzielające świadczeń zdrowotnych, uczestniczą przy udzielaniu tych świadczeń tylko wtedy, gdy jest niezbędna ze względu na rodzaj świadczenia lub wykonywania czynności kontrolnych na podstawie przepisów o działalności leczniczej. Uczestnictwo, a także obecność innych osób wymaga zgody pacjenta, a w przypadku pacjenta małoletniego, całkowicie ubezwłasnowolnionego lub niezdolnego do świadomego wyrażenia zgody jego przedstawiciela ustawowego, i osoby wykonującej zawód medyczny, udzielającej świadczenia zdrowotnego.
3. Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej (art. 54, pkt 2,3,4 - W trakcie kształcenia klinicznego student uczy się sprawowania kompleksowej opieki zdrowotnej jako członek zespołu, w bezpośrednim kontakcie z osobami zdrowymi i chorymi. Kształcenie kliniczne odbywa się w podmiotach klinicznych, pod kierunkiem wykładowcy pielęgniarstwa lub położnictwa oraz przy pomocy innych specjalistów, w szczególności pielęgniarek i położnych. Kształcenie kliniczne jest praktyką w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce),

4. Rola i zadania mentora praktyki zawodowej

Mentor nawiązuje relacje ze studentami, a pełniąc funkcję ich przełożonego w miejscu odbywania praktyk koncentruje się przede wszystkim na kształtowaniu ról i doradztwie, mniej na nadzorowaniu czy instruowaniu (*Coaching i mentoring w pielęgniarstwie. Przewodnik. ICN 2007/PTP 2009*).

Mentor może pełnić różne role np.:

- **lidera** – naucza i ocenia, wyznacza zadania, określa ich cele, wskazuje, w jaki sposób najlepiej je osiągnąć, stymuluje i zachęca do poprawienia wyników, kształtuje motywację studenta, uczy samodzielności i odpowiedzialności za realizowane zadania, wspiera w dokonywaniu istotnych zmian, prowadzi podopiecznego w odkrywaniu jego osobistych i zawodowych aspiracji, możliwości rozwoju;
- **specjalisty/autorytetu** – będąc wzorem do naśladowania, wzbudza szacunek, w nauczaniu przekazuje ukryte zasady, role i wartości, inspiruje, kieruje procesem kształcenia studenta, udziela informacji i wskazówek wykorzystując specjalistyczną wiedzę, umiejętności i bogate doświadczenie;
- **ewaluatora** – monitoruje postępy studenta, pobudza do samooceny, prowadzi ewaluację jego działań;
- **doradcy** – pomaga studentowi w wyznaczeniu celów, zaplanowaniu ich realizacji, wskazywaniu możliwości rozwoju, pomaga w akceptacji potrzeby zmian i poprawy;
- **słuchacza** – okazuje zainteresowanie studentowi, proponuje wsparcie, jest zawsze dostępny, słucha jeśli zaistnieje potrzeba.

Mentora praktyki zawodowej wskazuje kierownik jednostki organizacyjnej podmiotu leczniczego/placówki szkoleniowej, w której jest ona realizowana, w oparciu o *Arkusze wyboru mentora – Załącznik nr 4*, w porozumieniu z przewodniczącym zespołu ds. praktyk zawodowych oraz prorektorem ds. pielęgniarstwa.

1. Do ogólnych zadań opiekuna/mentora należy:

- realizacja programu praktyki zgodnie z celami i efektami kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych określonymi w sylabusach do praktyki,
- zapewnienie studentom bezpośredniego nadzoru,
- współpraca z koordynatorem praktyk zawodowych z ramienia uczelni,
- prowadzenie bieżącej i końcowej dokumentacji przebiegu praktyki,
- zapewnienie realizacji celów i możliwość doskonalenia efektów kształcenia zdefiniowanych w programie praktyki, udzielanie informacji zwrotnych na temat

osiąganych wyników i stopnia realizacji zadań oraz wsparcie dla studenta w trakcie trwania praktyki.

2. Do szczegółowych zadań opiekuna/mentora należy:

— **instruktaż wstępny**

- zapoznanie studentów z celem zajęć praktycznych, organizacją pracy, zakresem udzielanych świadczeń zdrowotnych, obowiązującymi regulaminami wewnętrznymi, procedurami i standardami, wyposażeniem, personelem danej jednostki organizacyjnej szpitala, przedstawienie studentom celów, efektów kształcenia, które mają osiągnąć podczas odbywania praktyki zawodowej oraz kryteriami ich oceniania – *Kryteria oceny umiejętności praktycznych studenta – Załącznik nr 5*,
- przeszkolenie studentów w zakresie obowiązujących przepisów BHP,
- ustalenie zakresu samodzielności i odpowiedzialności studenta;

— **instruktaż bieżący**

- organizacja każdego dnia praktyki zawodowej,
- przydział zadań, realizowanie efektów kształcenia zgodnie z sylabussem, nadzór nad ich wykonywaniem oraz dokumentowaniem,
- udzielanie studentom wsparcia w realizacji procesu pielęgnowania i prowadzeniu indywidualnej dokumentacji oraz współdziałanie w ocenie dokumentacji,
- bieżące omawianie spraw problemowych pojawiających się w trakcie realizacji praktyki w odniesieniu do relacji z pacjentem i jego rodziną, grupą studentów i pracowników oddziału,
- uzupełnianie brakującej wiedzy, jej aktualizacja i korygowanie niewłaściwych nawyków i postaw zawodowych oraz bieżąca ocena w oparciu o *Kryteria oceny umiejętności praktycznych studenta – Załącznik nr 5*,
- bieżące dokumentowanie w Dzienniku praktyki zawodowej studenta osiągniętych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zgodnie z przyjętymi kryteriami.

— **instruktaż końcowy**

- omówienie i podsumowanie zajęć,
 - zaliczenie świadczeń zdrowotnych zgodnie z sylabussem,
 - dokonanie samooceny przez studenta,
 - ocena uzyskanych wiadomości i umiejętności oraz postawy studenta.
5. Po zakończeniu praktyki mentor przekazuje koordynatorowi praktyk zawodowych wypełniony komplet dokumentacji: *Dziennik praktyki zawodowej – Załącznik nr 6* oraz *Protokół z przebiegu praktyki zawodowej - Załącznik III do umowy w sprawie realizacji praktyk zawodowych*.

6. W przypadku pojawienia się sytuacji trudnych np.: nieobecność studenta, wystąpienie ekspozycji zawodowej, problemy z zaliczeniem efektów kształcenia lub zachowanie studenta niezgodne z regulaminem, mentor niezwłocznie informuje o tym prorektora ds. pielęgniarstwa.

5. Prawa i obowiązki studenta

Student ma prawo do:

- profesjonalnie zorganizowanych praktyk zawodowych zgodnie z programem kształcenia na kierunku pielęgniarstwo,
- odbywania praktyk pod bezpośrednim nadzorem mentora praktyk zawodowych,
- obiektywnej oceny postępów w kształtowaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz uzyskania potwierdzenia przebiegu i zakończenia praktyk w *Dzienniku praktyk zawodowych*,
- 30-minutowej przerwy w ciągu 8 godzin zegarowych dyżuru/dnia praktyk (godzina dydaktyczna równa się 45 min.),
- przetwarzania zgodnie z zasadami danych osobowych pacjenta powierzonych przez Administratora (podmiot leczniczy/placówka szkoleniowa),
- otrzymania wpisu zaliczenia praktyk zawodowych w dokumentacji,
- otrzymania za zaliczenie praktyk zawodowych przypisane punkty ECTS.

Do obowiązków studenta należy:

- posiadanie Dziennika praktyk zawodowych, aktualnej książeczki zdrowia do celów sanitarno-epidemiologicznych, wymaganych szczepień ochronnych oraz ubezpieczenia NNW,
- posiadanie odzieży ochronnej i obuwia na zmianę oraz identyfikatora,
- przestrzeganie zasad i regulaminów danego podmiotu leczniczego/placówki dydaktycznej, obowiązujących w niej przepisów BHP i ppoż. oraz instrukcji obsługi urządzeń,
- przestrzeganie zasad ochrony i bezpiecznego przetwarzania danych osobowych (Art.29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia Dyrektywy 95/46/WE – RODO),
- przestrzeganie Kodeksu Etyki Studenta oraz zachowanie tajemnicy zawodowej,
- dbanie o majątek podmiotu leczniczego/placówki szkoleniowej, w tym szczególnie o powierzony sprzęt i materiały medyczne i korzystanie z mienia w zakresie niezbędnym do realizacji celów wynikających z programu kształcenia oraz zgodnie z jego przeznaczeniem i zasadami używania pod rygorem odpowiedzialności za zniszczenie /uszkodzenie mienia,
- realizacja programu praktyk zawodowych zgodnie z programem studiów,
- zaliczenie praktyki w określonym terminie,

- pozostawienie w podmiocie leczniczym/placówce szkoleniowej sporządzonej dokumentacji medycznej, która stanowi własność placówki i będzie przechowywana zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym.

6. Warunki zaliczenia praktyki zawodowej

1. Zaliczenie praktyki zawodowej odbywa się po jej zakończeniu.
2. Warunkiem otrzymania zaliczenia praktyk zawodowych jest:
 - pełna frekwencja i aktywny udział w zajęciach,
 - osiągnięcie przez studenta każdego efektu kształcenia na poziomie 4,
 - poprawna postawa wobec pacjenta, zespołu terapeutycznego, zawodu i nauki.
3. Potwierdzenie odbycia praktyk zawodowych w *Dzienniku praktyk zawodowych*.

Postawa studenta wobec pacjenta, zespołu terapeutycznego, zawodu i nauki oraz respektowanie zasad obowiązujących regulaminów.

Postawa w stosunku do pacjenta

- takt, kultura, tolerancja wobec chorego jego rodziny, zrozumienie indywidualnych potrzeb chorego, rodziny,
- podejmowanie działań wspierających chorego, uwrażliwienie na problemy chorego, jego rodziny – wyrozumiałość, cierpliwość,
- szanowanie praw pacjenta.

Postawa wobec zespołu terapeutycznego

- kultura osobista studenta,
- życzliwość wobec koleżanek, personelu,
- umiejętność współpracy w zespole (komunikowanie się z ludźmi i słuchanie innych, podejmowanie prób rozwiązywania sytuacji trudnych).

Postawa wobec zawodu i nauki

- zaangażowanie w pracy pielęgniarstwa (motywacja do pracy, zainteresowanie, podnoszenie jakości świadczonych usług),
- doskonalenie metod i organizacji pracy (dokładność, samodzielność podejmowanych decyzji, dostosowanie się do zmian zachodzących w otoczeniu),
- poziom aspiracji zawodowych (wzbogacanie wiedzy medycznej, zainteresowanie kierunkami rozwoju opieki pielęgniarstwa, motywacja do ustawicznego uczenia się),
- samoocena własnych zachowań (stosunek do błędów, ponoszenie odpowiedzialności, samoocena poziomu wiadomości, umiejętności i możliwości).

Postawa studenta wobec regulaminu

- punktualność, unikanie absencji, przestrzeganie regulaminów,
- prawidłowe umundurowanie, estetyczny wygląd.

7. Organizacja, nadzór oraz ocena procesu kształcenia praktycznego prowadzone przez Uczelnię.

- Zaplanowanie miejsc realizacji kształcenia praktycznego studentom zgodnie z wymogami określonymi w obowiązujących standardach kształcenia.
- Weryfikowanie wyboru i oceny placówki dla potrzeb kształcenia praktycznego studentów wg *Arkusza wyboru placówki dla potrzeb kształcenia praktycznego*. Podmiot leczniczy/placówka szkoleniowa podejmujący decyzję o współpracy z Uczelnią zapewnia studentom stanowiska pracy, wyposażone w sprzęt niezbędny do realizacji celów praktyki i osiągnięcia wskazanych efektów kształcenia.
- Podpisanie umowy cywilnoprawnej zawartej pomiędzy Uczelnią a podmiotem leczniczym/placówką szkoleniową.
- Akceptacja mentora praktyk zawodowych wg *Arkusza wyboru mentora kształcenia praktycznego*, wskazanego przez kierownika jednostki organizacyjnej (podmiotu leczniczego/placówki szkoleniowej).
- Sprawdzanie *Dziennika praktyk zawodowych* poprawności zaliczenia osiągniętych efektów kształcenia, wpisów potwierdzających wykonanie przez studenta danej umiejętności praktycznej przez mentora.
- Ocena, wsparcie lub doradztwo poprzez hospitacje praktyk zawodowych prowadzonych przez mentorów, zgodnie z ustaloną procedurą i kryteriami oceny, przeprowadzane co dwa lata.
- Ankietowanie studentów w celu poznania ich opinii o miejscu realizacji kształcenia praktycznego oraz osobach uczestniczących w kształceniu.

8. Ważne telefony i adresy

Wyższa Szkoła Medyczna w Legnicy
ul. Powstańców Śląskich 3
59-220 Legnica
www: <http://www.wsmlegnica.pl>

Dziekanat
Godziny otwarcia w roku akademickim:
poniedziałek-czwartek: 8.00-16.00
piątek: 10.00-20.00
sobota: 8.00-20.00
niedziela: 8.00-16.00

Telefon/Fax: 76 854 99 33 lub 76 854 99 41
Tel. kom. 796 996 088
e-mail: prorektor@wsmlegnica.pl
e-mail: dziekan@wsmlegnica.pl
email: prodziekan@wsmlegnica.pl

Załącznik 5 Kryteria oceny umiejętności praktycznych

KRYTERIA OGÓLNE	NORMY					
	Zasady	Sprawność	Skuteczność	Samodzielność	Komunikowanie się z pacjentem	Postawa
Sposób wykonania czynności	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonania czynności	czynności wykonuje pewnie, energicznie	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	potrafi krytycznie ocenić i analizować swoje postępowanie, współpracuje z zespołem terapeutycznym, pełna identyfikacja z rolą zawodową
	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	nie zawsze uwzględnia sytuację zdrowotną pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	wymaga przypomnienia i ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga naprowadzenia, ukierunkowania w wyborze treści	ma trudności w krytycznej ocenie i analizie swojego postępowania, we współpracy z zespołem terapeutycznym oraz w identyfikacji z rolą zawodową
	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno	nie bierze pod uwagę indywidualnej sytuacji pacjenta, nie osiąga celu	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem	nie potrafi krytycznie ocenić i analizować swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem terapeutycznym, nie identyfikuje się z rolą zawodową

Źródło: Ciechaniewicz W.: *Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa*. CKPPIP, Warszawa

Indeks usprawniający dokumentowanie rozwoju nabywanych umiejętności praktycznych

poziom	kryteria opisowe
4	Wykonanie umiejętności samodzielnie, bezpiecznie, kompetentnie z uzasadnieniem swojego działania, w obecności osoby nadzorującej.
3	Wykonanie umiejętności pod kierunkiem osoby nadzorującej.
2	Wykonanie umiejętności z pomocą osoby nadzorującej.
1	Obserwacja procedur. Student nie osiągnął efektu.

Uwaga: Warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest udokumentowane wykonanie w 100% wskazanych umiejętności **na poziomie**

